

N:o 28.

Ank. till Riksd. kansli den 13 maj 1897, kl. 1 e. m.

Betänkande, i anledning af väckta motioner dels om nedsättning af tullen å kaffe dels ock om upphäfvande af samma tull.

Rörande tullen å kaffe, hvilken för närvarande utgör 12 öre för kilogram, hafva i motioner inom Andra Kammaren yrkats:

dels af herr *C. J. Hammarström*, i motion n:o 56, att Riksdagen behagade besluta, att nämnda tull måtte från och med den 1 januari 1898 nedsättas till 5 öre för kilogram,

dels ock af herr *N. Jönsson* i Gammalstorp, med hvilken 22 af kammarens ledamöter instämt, i motionen n:o 90, att Riksdagen behagade besluta kaffetullens upphörande från och med den 1 januari 1898.

Till stöd för sitt ofvanberörda yrkande anför herr Hammarström:

»Då för närvarande inom vårt land på handelspolitikens område den grundsatsen gör sig gällande, att alla inom landet befintliga näringar, liksom näringar eller affärsföretag, hvilka möjligen kunna upparbetas, böra skyddas genom tullar, och detta system varit tillämpadt så länge, att derigenom statskassan kommit i en efter våra förhållanden lysande ställning, så anser undertecknad, att tiden är inne för Riksdagen att taga i öfvervägande lämpligheten och nödvändigheten af att borttaga alla s. k. finanstullar, åtminstone sådana finanstullar, som ej ens indirekt stå tillsammans med någon svensk tillverkning eller näring.

En vara, som är belagd med ganska hög importtull, ehuru den icke inom vårt land kan frambringas, är arikeln kaffe. Ehuru kaffe strängt taget icke kan kallas en nödvändighetsvara och i samma mening icke heller

Bih. till Riksd. Prot. 1897. 5 Saml. 1 Afd. 28 Häft. (N:o 28).

hör till de oundgängliga lifsförnödenheterna, så är det å andra sidan lika sant, att denna varas förbrukning så allmänt ingått i vårt folks lefnadsvanor, att den på grund deraf blifvit oundgänglig. Tager man derjemte i betraktande kaffets betydelse såsom ersättning för andra drycker, hvilka användas såsom njutnings- och förplägningsmedel eller såsom stimulerande medel, så torde icke många vilja förneka, att kaffe är en nyttig vara.

Den tiden torde väl nu vara förbi, då man ansåg, att kaffe borde så mycket som möjligt fördyras för att derigenom förekomma bruket af detsamma.

Förutom de motiv, som ofvan anförts, må i detta sammanhang erinras om det, som påpekats i en inom Andra Kammaren under förra årets riksdag af herr Nils Jönsson i Gammalstorp i samma ärende väckt motion, nemligen: »Genom den prisnedsättning å kaffe, som ett borttagande eller minskande af kaffetullen skulle medföra, skulle desslikes den fördelen vinnas, att förbrukning af helt visst icke sällan för helsan vida skadligare surrogat skulle aftaga».

Ofvannämnda motion blef af Riksdagen afslagen, men det oaktadt torde väl skäl förefinnas, som kunna utgöra giltig anledning att redan vid denna riksdag åter föra frågan på tal, nemligen, såsom ofvan anförts, de stora inkomster utöfver hvad som beräknats, hvilka genom indirekta skatter tillförts statskassan.»

I den af herr Jönsson väckta motionen anföres följande:

»I den mån som skyddssystemet utvecklats, hafva naturligen frihandelsperiodens så kallade finanstullar blifvit allt mer otidsenliga. Deras syfte var att bereda staten behöfliga inkomster, och normen för väljande af de artiklar, som skulle tullbeläggas, var en helt annan än fallet är med de verkliga skyddstullarne. Man tog då den artikel, som på samma gång tälde en tullbeskattning och derjemte rönt en så stor förbrukning, att en tullsats derå inbragte större summor åt statsverket. Vid åsättande af skyddstullar går man deremot ut från att endast sådana artiklar böra tullbeläggas, hvilkas producerande äro för landet naturliga näringar, eller hvilkas tillverkning kan uppammas under hägnen af ett väl afvägdt skydd.

Skyddstullarne afse alltså icke i främsta rummet att bereda staten ökade inkomster. Men i enlighet med förhållandenas natur medföra de äfven denna fördel, och det tills vidare i en grad, som gjort statens finanser mycket lysande. Vårt skyddssystem torde då stå på den punkt, att en reformering kan och bör ske af sådana så kallade finanstullar, genom hvilka väl inkomster beredas statsverket, men hvilka äro åsatta sådana artiklar, som ej kunna inom landet produceras, hvarigenom dessa tullar icke heller i ringaste mån verka skyddande för svensk näring.

En sådan tullsats är den å kaffe.

Utgörande för närvarande 12 öre pr kilo, ökar denna tullsats i synnerhet de fattiges utgifter icke oväsentligt. Kaffe torde nemligen icke minst i de fattiges hem numera vara en af nödvändighetsartiklarna, hvilken det är orättvist att fördyra, då statskassan numera icke torde vara i behof af den inkomst af något öfver 2 millioner kronor årligen, hvilken kaffetullen medför, och då genom densamma icke någon svensk näring skyddas. Det är ock oförenligt med det skyddsvänliga systemets principer — af hvilka en af de viktigaste är att förbättra de arbetande klassernas ställning i ekonomiskt och annat afseende — att onödigtvis, genom tullar fördyra folkets förbrukningsartiklar. Der tullarne icke skydda svensk näring och svenskt arbete, ligger det i skyddssystemets både syfte och intresse att borttaga dem eller, der de skulle behövas för statsinkomsterna, lägga dem på sådana artiklar, hvilkas importerande utifrån rent af hindrar eller förlamar uppblomstringen af en inhemsk näringsgren.»

Till upplysning i detta ämne får utskottet lemna följande från den officiella statistiken hemtade redogörelse angående införseln af kaffe under de senare åren och den af kaffetullen härflytande inkomsten:

Å r.	Införsel.	Tullsats pr kg.	Beräknad tullinkomst i kronor.
	Kg.	Öre.	
1885	15,453,503	26	4,017,892
1886	16,189,492	26	4,209,252
1887	11,542,052	26	3,000,896
1888	12,312,007	26	3,201,086
1889	17,336,015	12	2,080,315
1890	14,856,946	12	1,782,827
1891	16,056,323	12	1,926,755
1892	15,844,786	12	1,901,355
1893	16,371,190	12	1,964,534
1894	17,087,911	12	2,050,540
1895	18,067,617	12	2,168,107
1896	20,815,000	12	—

Tullsatsen å kaffe nedsattes vid 1888 års riksdag från 26 öre till 12 öre för kilogram. Vid riksdagarna under åren 1890—1892 förekommo motioner om tullfrihet för kaffe eller nedsättning i tullen derå, hvilka motioner dock afslogos. Vid 1894 års riksdag yrkades med anledning af befarad brist i statsverkets beräknade inkomster förhöjning af tullen å kaffe, men jemväl denna framställning blef afslagen. En nedsättning af denna tullsats till 5 öre för kilogram skulle för statsverket medföra en minskning i inkomsterna af ungefär en million kronor, och genom ett upphäfvande af samma tullsats skulle en minskning uppstå, öfverstigande två millioner kronor. Kaffetullen utgör således en af de viktigaste finanstullarne; och då det icke torde kunna förväntas, att statsverkets ställning allt framgent skall blifva sådan, att inkomsten af denna tull utan olägenhet kan af staten undvaras, hemställer utskottet,

1:o) att herr Hammarströms motion, om nedsättning af tullen å kaffe, icke måtte af Riksdagen bifallas; samt

2:o) att herr Jönssons motion, om upphäfvande af samma tull, icke heller måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 11 maj 1897.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservation:

af herr *Bergendahl*.
